

PREMIUL
UNIUNII EUROPENE
PENTRU LITERATURĂ

superlativ absolut

MARENTE DE MOOR

FECIOARA OLANDEZA

PREMIUL UNIUNII EUROPENE PENTRU LITERATURĂ

Marente de Moor

Fecioara olandeză

Marente de Moor

Fecioara olandeză

Traducere din limba neerlandeză și note de
GHEORGHE NICOLAESCU

București, 2020

PARTEA ÎNTÂI

Maastricht, 10 septembrie 1936

Dragă Egon,

Această scrisoare n-are nevoie de timbru și sigur nu va rămâne necitită, fiindcă i-o încredințez fiicei mele, care va veghea să o deschizi. Am încetat de mult să mai aștept un răspuns personal, însă inima-mi tresaltă de bucurie la gândul că vei face cunoștință cu făptura cea mai dragă mie, Janna, născută într-o perioadă pe care tu ai numit-o ratată. Știi și că vei râde, cu acel chicotit al unuia care a uitat la ce servește râsul. Că tocmai fica mea a fost cuprinsă de acea pasiune absurdă pe care tu o numești artă de a trăi, „arta de a trăi a uciderii” – de unde ai mai scos-o și pe asta? M-a contrariat. Să fie totuși adevărat că pământul pe care a bătuit un război nu poate zămisli decât conflicte? Janna – îți mărturisesc asta cu o anumită sfială – a fost concepută pe locul unde a fost câmpul de luptă. Am profanat astfel morminte? Nu asta mi-a fost intenția. Pământul deja își aflase pacea atunci. Nu rămăsese nicio urmă, rănilor se vindecaseră, iarba crescuse frumos la loc. Era moale și mirosea proaspăt. Mirosul vieții imperturbabile.

Nu era la fel de cald ca în vremea aceea. Atunci nimeni nu a înțeles de unde venise brusc acea arșiță: de la soarele arzător sau de la pământul care exala miros de sânge proaspăt? Poate că nici măcar n-a fost același loc, însă cu siguranță a fost un loc potrivit pentru a aduce viață nouă într-o femeie focoasă, care mai târziu, după ce s-a așezat praful, a păstrat pentru totdeauna o răceală de mormânt.

Desigur, am fost acolo pentru altceva, n-am uitat. Crede-mă, am căutat peste tot. Am discutat țărani, potcovari, birjari. Nimeni n-a știut să spună nimic. Ți-am explicat tot, însă tu n-ai considerat că explicațiile mele merită un răspuns. Am făcut tot ce mi-a stat în puteri. Nu ți-am găsit calul.

Acum, fica mea îți împărtășește pasiunea pentru luptă. Am încercat să o împiedic. Ce crezi? Nicio fărâcă de șansă. E o fată cum în ziua de azi poți vedea adesea, care nu stă să aștepte să devină femeie. Odorul meu încăpățânat. Îți dai seama că te recompensez? Înainte de toate, maestre, îți ofer poate cel mai bun elev pe care-l vei avea vreodată. Janna e într-adevăr bună! Apoi îți ofer, prietene, îndoiala mea pe care ți-am tăgăduit-o când aveai așa de mare nevoie de ea. Pe mulți bărbați îi întărește îndoiala altor bărbați. Poate că scrima este într-adevăr acea indispensabilă artă de a trăi din care eu nu înțeleg nimic. Între timp m-am înțeleptit într-atât cât să recunosc că nu pot ști nimic cu certitudine.

Asta încă nu e tot. Poate că, după ce te vei fi bucurat îndeajuns de răul meu, vei fi fericit să afli că m-am adâncit în studiul crimei. Nu, n-am ținut niciodată o armă în mână, însă un medic nu trebuie să fie bolnav pentru a stabili un diagnostic. Înainte de a da de această gravură, n-am avut nicio idee de gând să o trimit pe Janna la tine. Soarta e schimbătoare. Te rog să te uiți bine la ea. E dintr-o ediție rară a rimelor scrise de Bredero în germana de jos.

„O, nieuwe Wapenaar! die soo wel als verweent/De wyse Kunst met kracht versamelt en vereent.”¹

Gravura nu este doar o curiozitate. E cunoaștere uitată care poate salva vieți. Dacă vrei, poți afla mai multe despre asta. Bineînțeles, chiar din manual, minunat ilustrat. Cu

---

1 „O, tu oștean din aste vremuri noi, / Cumpăt și forță strângi în glorios altoi.” În limba germană de jos în original. (n. tr.)

mănuși în mâini, l-am răsfoit într-o bibliotecă pustie din Amsterdam și mi-am luat notițe. Este o carte miraculoasă. Este știința crimei. Ei o numesc o taină, cunoaștere ascunsă a intangibilității, dar să lăsăm misterele în plata Domnului, știi ce cred despre asta. E pur și simplu știința de a nu fi atins – desigur, nu-i o materie simplă, însă poate fi studiată. Fă-o, Egon! Ferește-te pe tine, ferește-ți țara – din punctul meu de vedere, întreaga lume – de și mai multe nenorociri. Fiica mea e de-o seamă cu pacea. De-o seamă cu tine atunci când ai hotărât să te înrolezi în armată. Sper, nu, cred cu tărie că...

Capitolul 1

S-ar putea spune că Von Bötticher era desfigurată, însă deja după o săptămână n-am mai observat cicatricea. Așa de repede ne obișnuim cu defectele exterioare. Chiar și cei schilodiți groaznic pot avea noroc în dragoste dacă găsesc pe cineva care la prima vedere nu dă doi bani pe simetrie. Cei mai mulți oameni obișnuiesc însă, nesocotind natura, să împartă lucrurile în două jumătăți care trebuie să-și fie una altelea imaginea în oglindă.

Egon von Bötticher era frumos, cicatricea lui era urâtă. O rană neîngrijită, provocată cu o armă boantă de o mână nesigură. Fiindcă nu mi se spusese nimic, atunci când m-a cunoscut, s-a trezit în fața lui cu o față speriată. Aveam optsprezece ani și eram îmbrăcată prea gros în momentul în care am coborât din tren, după prima mea călătorie în străinătate. Maastricht – Aachen, o nimica toată. Tata mă condusesse la gară. Încă îl văd stând în fața ferestrei vagonului, surprinzător de mic și de slab, în timp ce coloane de aburi se ridică în spatele lui. A făcut o mică săritură ciudată când conductorul, cu două lovituri de ciocan, a deblocat frânele. Pe lângă noi treceau vagoanele roșii ieșite din mină, în spate un șir de vagoane de vite mugind, iar în tot acest vacarm tata se făcea tot mai mic, până când, la curbă, a dispărut. Nu pui nicio întrebare, pur și simplu pleci. În monologul lui, într-o seară, după cină, nu se mai oprise nici măcar să respire. Era vorba de un vechi prieten, cândva un bun prieten, încă un bun maestru al armelor. *Bon*, mai departe, ca să fim sinceri, știam că trebuie să

profit de această ocazie pentru a obține ceva în sport, sau voiam cumva să mă fac menajeră? Bun, atunci s-o privim ca pe o vacanță, câteva săptămâni de scrimă în frumoasa Renanie.

Între cele două gări erau patruzeci de kilometri, între cei doi prieteni, douăzeci de ani. Pe peronul din Aachen, Von Bötticher privea în altă parte. Știa că eu aveam să mă îndrept spre el, genul ăsta de bărbat era. Și eu am înțeles într-adevăr că uriașul cu pălăria clasică de culoare alb-crem trebuia să fie el. Nu purta costum la pălărie, ci doar un tricou polo de lână fină și un fel de pantaloni de marinar, cu bandă largă în talie. Foarte la modă. Și iată-mă pe mine, fiica, într-un sarafan peticit. Când a întors obrazul sfâșiat spre mine, am făcut un pas înapoi. Carnea sălbatică se mai decolorase odată cu trecerea anilor, însă rămăsese tot roz. Cred că sperietura mea l-a iritat; evident că vedea deseori acea privire. Și-a coborât ochii spre pieptul meu. Mi-am pus mâna pe medalion ca să ascund ceea ce sub o astfel de rochie abia de poate fi văzut.

— Asta-i tot?

Se referea la bagaj. Mi-a pipăit sacul de arme, a simțit câte sunt înăuntru. Valiza a trebuit să mi-o duc singură. S-a estompat foarte repede imaginea plăcută pe care o avusesem despre maestrul meu înainte de a-l cunoaște.

Acea imagine avusese la origine o poză neclară din albumul nostru de familie. Doi bărbați, unul serios, celălalt tulburat. Dedesubt, o dată: ianuarie 1915.

— ăsta sunt eu, spusese tata arătând spre bărbatul serios.

Și în legătură cu celălalt, la care nu se vedea decât că avea o manta descheiată și o căciulă de blană:

— El e maestrul tău.

Prietenelor mele le-a plăcut enorm fotografia. Trăsăturile vagi ale feței lăsaus mult loc imaginației. Era puternic și galant, asta conta, și avea un domeniu unde puteam să

tai frunză la câini. Așa ceva trebuia să se termine totuși ca într-un film. Eu nu vedeam decât un bărbat epuizat și fără armă. Nu Gary Cooper sau Clark Gable, ci frații Nadi erau deasupra patului meu. O fotografie unică, pe care n-am reușit să o regăsesc nicăieri: Aldo și Nedo, eroi olimpici, amândoi dreptaci, salutând înaintea unei partide. Se întâmplă rar ca scrimerii să fie fotografiați pozând astfel. Aici stau încă față în față, în aceeași poziție, între corpurile lor drepte ca lumânarea sunt exact patru metri, amândoi țin lama în dreptul feței fără mască. În fotografie pare că se măsoară unul pe celălalt privind de-a lungul oțelului armelor lor, însă la competiții un astfel de ritual al salutului nu durează niciodată mult. Nu așa de mult ca altădată, când dueliștii scrutau pentru ultima oară viața din ochii adversarului.

Herr Egon von Bötticher și-a căpătat un chip când citeam *Război și pace*; îl țineam printre foi ca semn de carte. Când deschideam cartea, se eschiva, așa cum făcuse și în fața obiectivului. În timp ce citeam, el căpăta formă. În ceața în care îi fusese imortalizată imaginea neclară își pierduse mândria. De fapt, nu purta nicio căciulă de blană, ci un tricorn, epoleți aurii pe umeri, o sabie într-o teacă roșie în partea stângă a pulpanei. Asta știam sigur. În tren am încercat să citesc repede mai departe, însă atenția mi-a fost distrasă de un pasager care mă spiona. De fiecare dată când îmi ridicam ochii, el își întorcea privirea în altă parte. Citeam câteva propoziții, apoi îi simțeam din nou privirea înfierbântată trecând prin geamul compartimentului și rătăcind pe corpul meu, și atunci începeam iar să citesc mai repede. Săream pasaje întregi ca să ajung unde voiam să ajung: la sărutul dintre Bolkonski și Natașa. Am ajuns exact la timp, tocmai când am intrat în tunel. Pasagerul dispăruse. Fotografia am ascuns-o. Nu mai aveam nevoie de niciun chip, pe Bolkonski al meu l-aș fi recunoscut dintr-o mie de oameni. În acea zi de sfârșit de vară din 1936, el

era cel mai distins dintre toți bărbații din gara Aachen. De aproape s-a dovedit a fi un bădăran desfigurat, care nici măcar nu m-a ajutat să-mi duc valiza la mașină.

— Tatăl dumneavoastră v-a spus care-i planul?

— Da, domnule.

Ei bine, nu. Habar n-aveam despre ce vorbește. Să învăț să scrimz mai bine, ăsta era planul meu, însă tata îl cunoștea pe maestru dintr-un trecut care n-avea să mai rămână mult timp întunecat. German, aristocrat, aparținând domeniului Raeren. Când auzea asta, mama începea să suspine clătănând din cap. Nu ne așteptam la altă reacție. Pastorul o avertizase că naziștii s-ar purta rău cu catolicii. Tata i-a spus că nu trebuie să le mai pună pe toate așa la inimă. Sincer, n-am stat să ascult cu atenție. Naziștii nu mă preocupau în niciun fel. Von Bötticher, în schimb, era inevitabil. A condus afară din oraș fără să pună vreo frână, pe niște serpentine neasfaltate; când schimba viteza, mâna i se izbea puternic de piciorul meu, în timp ce genunchiul lui, în dreapta volanului, s-ar fi sprijinit de-al meu dacă nu m-aș fi așezat de-a curmezișul în mașina cabrio. Nu se îmbrăca potrivit vârstei lui. Purta sandale legate la glezne cu niște sforicele. Tata ar fi spus: un *pigeon*¹.

— Am ajuns, a fost a treia propoziție pe care mi-a adresat-o după cel puțin o oră de drum.

În fața porții a frânat așa de brusc, încât am sărit de pe scaun. A închis trântind portiera în spatele lui, a alergat spre poartă, a deschis-o bombănind, a sărit înapoi în mașină, a zvâcnit pe aleea de acces și apoi a coborât din nou ca să închidă poarta. Din zgomotele acelor gesturi mi-a fost limpede că deocamdată n-aveam să mai ies de-acolo. Printre castanii veștejiți de pe marginea aleii am văzut mai întâi vechiul turnuleț de pe acoperiș, folosit ca porumbar.

---

1 Porumbel (în limba engleză în original). (n. tr.)

Avea să-mi ia o săptămână până să reușesc să dorm în zgomotul pașilor mărunți și uguitul păsărilor.

Puneți două oglinzi una în fața celeilalte și veți vedea că fiecare dintre ele se arată pe sine în cealaltă. Imaginea va fi din ce în ce mai mică și mai vagă, însă niciuna nu va dispărea înaintea celeilalte. La fel se întâmplă și cu unele amintiri. Nu se pot detașa niciodată de acea primă impresie în care e conținută o amintire mai veche. Înainte de Anul Nou văzusem la cinematograful *The Old Dark House*, cu Boris Karloff, cunoscut din filmul cu Frankenstein, în rolul principal. Am recunoscut în Raeren domeniul din acel film sau cel puțin mi s-a părut atunci că seamănă cu el. Știam deja că în amintirile mele aveam să continui să văd casa din film, că ferestrele aveau să fie întotdeauna deschise, cu perdele fluturând, că oglinzile aveau să rămână sparte, iar vița-de-vie din jurul ușii de la intrare, moartă și uscată.

Floretă

Sabie

Spadă

Pariziană

Rapieră

Cuprins

PARTEA ÎNTÂI.....	9
Capitolul 1	15
Capitolul 2	20
Capitolul 3	27
Capitolul 4	34
Capitolul 5	46
Capitolul 6	57
Capitolul 7	69
Capitolul 8	80
Capitolul 9	98
Capitolul 10.....	109
PARTEA A DOUA	121
Capitolul 1	127
Capitolul 2	134
Capitolul 3	143
Capitolul 4	164
Capitolul 5	174
Capitolul 6	190
Capitolul 7	204
Capitolul 8	221
Capitolul 9	235

PARTEA A TREIA	243
Capitolul 1	249
Capitolul 2	259
Capitolul 3	267
Capitolul 4	279
Capitolul 5	284
Mulțumiri.....	297
Despre autoare.....	299
Despre traducător.....	301
Fragment din limba neerlandeză.....	303

Bucuria lecturii nu se oprește aici!

Din cadrul colecției ***Superlativ absolut***,
vă recomandăm și:

Laurence Plazenet – *Numai iubirea*
(Premiul Uniunii Europene pentru Literatură în 2012)

Gabriela Babnik – *Sezonul secetos*
(Premiul Uniunii Europene pentru Literatură în 2013)

Halldóra Thoroddsen – *Geamul dublu*
(Premiul Uniunii Europene pentru Literatură în 2017)

Fecioara olandeză, cel de-al doilea roman al lui Marente de Moor, a obținut Premiul AKO în 2011 și Premiul Uniunii Europene pentru Literatură în 2014. Romanul a fost tradus până în prezent în douăsprezece limbi.

În vara anului 1936, Janna, o tânără olandeză, este trimisă în Germania să studieze arta scrimei cu un vechi prieten al tatălui ei, maestrul Egon von Bötticher. Întors din Primul Război Mondial cu răni pe care le poartă atât pe chip, cât și în suflet, ursuzul Egon își duce zilele pe un domeniu singuratic, în apropiere de frontiera germano-neerlandeză. Aici le predă lecții de scrimă unor adolescenți gemeni nespuse de frumoși și organizează dueluri sângeroase și ilegale între studenți – faimoasele Mensur.

Janna se simte stingheră în noul univers – unul masculin și aprig, în care se regăsesc doar două prezențe feminine, contrastante – și încearcă să se integreze. Între ea și Egon se naște la început o aversiune profundă, care se transformă treptat într-o iubire interzisă, asupra căreia planează secrete din trecut: un conflict vechi între tatăl ei și Egon, care i-a făcut să se evite reciproc. În căutarea răspunsurilor, Janna încalcă teritoriul după teritoriul.

Dar zorii schimbării se prefigurează la orizont, efectele ascensiunii lui Hitler pătrund și pe domeniul izolat al lui von Bötticher, iar lumea veche pe care au cunoscut-o cu toții se dezintegrează în mod dramatic.

Cu admirabilă măiestrie, Marente de Moor surprinde în imagini vii dinamica subtilă a unei perioade de tranziție: pacea lasă loc războiului, fecioara olandeză devine femeie, inocența se transformă în vinovăție, iar viața este mai fragilă decât oricând.

„Un roman captivant, de o frumusețe crudă... de ani de zile nu am mai citit un roman atât de fermecător.” *[The New York Times]*

9 786069 464779

www.edituradarclee.ro